

Uvodnik urednika

Amar Imamović

Sadrudin Muhammed, poznat kao Mulla Sadra i Sadru-l-mute'alin (ročelnik filozofa-teozofa), rođen je 979. godine po Hidžri u Širazu, a umro je prilikom sedmog putovanja na hadž, 1050. godine.

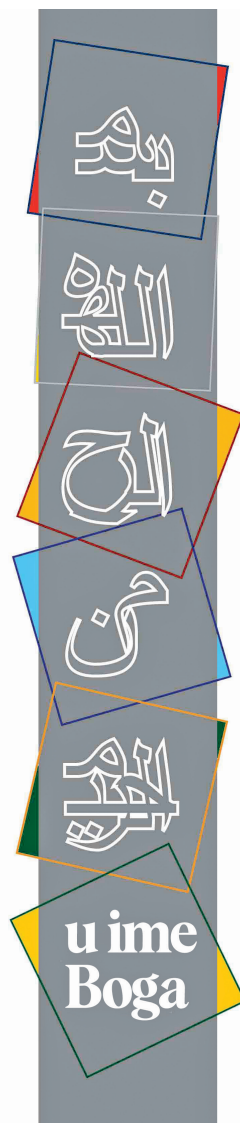
Do Mulla Sadrina vremena u islamskom svijetu postojala su četiri intelektualna toka: peripatetička filozofija, išraki (iluministička) filozofija, irfan i teologija. Tokom cijele historije između ova četiri intelektualna toka postojao je antagonizam, manji ili veći.

Mulla Sadra je svojom inovativnom genijalnošću utemeljio novi pravac koji sublimira sve prethodne misaone tokove i u kojem je uspio u velikoj mjeri pomiriti neke, naizgled oprečne stavove među tim tokovima i otvoriti nove horizonte, a sve to zahvaljujući svome kopernikanskom zaokretu kada, umjesto esencije (šastva), za osnovu svoje filozofske misli i pogleda na svijet prihvata egzistenciju kao primarnu i autentičnu. Kako sam kaže, dugo je promišljao kroz esenciju, a potom božanskim nadahnućem došao do istine da jedino egzistencija ima autentično postojanje i realitet u vanjskom svijetu. Ovo pitanje čini kamen temeljac njegova filozofskog zdanja, a mnoga filozofska pitanja ovim su dobila novo ruho i tumačenje. Zbog svega toga i iskoraka koji je učinio, svoju filozofiju i metodu naziva *hikmetu-l-mute'aliye* ili uzvišena mudrost, što se u našoj literaturi često prevodi i kao transcendentna teozofija.

Mulla Sadrina misao ostavila je dubokog traga na sve kasnije mislioce i može se reći da njegova filozofija danas dominira islamskim svijetom i svakim danom sve više otkriva svoju raskoš. Ona danas nije nepoznata ni na Zapadu, a prije svega zahvaljujući Henryju Corbinu i Sejjidu Huseinu Nasru, koji su svojim naučnim radom približili ovu misao ljudima Zapada.

Jedna od osnovnih ideja prilikom pokretanja časopisa *Živa baština* bila je upravo promoviranje Mulla Sadrine filozofije. Do sada smo kroz više radova predstavili, naravno, tek mali dio ove misli. Ovaj broj *Žive baštine*, koji je u potpunosti posvećen Mulla Sadri, nastavak je ostvarenja te ideje, a u narednim brojevima svakako će biti nezaobilazna tema.

Prvi rad ovog broja nudi pregled osnovnih Mulla Sadrinih inovativnih ideja u filozofiji. Dugo smo čekali da objavimo jedan ovakav rad, koji će izvorno pokazati kako

se razvijala Mulla Sadraina misao i šta znači tvrdnja da je utemeljio novi filozofski pravac. Posebno mi je drago da je to rad Sejjida Muhammeda Entezamija, mog profesora s doktorskih studija, koji je na informaciju da pripremam ovaj rad za prijevod rekao da bi ga danas pisao drugačije. Međutim, nema sumnje da i ovakav rad predstavlja dobro štivo za izučavanje Mulla Sadrine misli na Balkanu.

Prof. dr. Hasan Džilo, profesor islamske filozofije na Fakultetu islamskih nauka u Skoplju, potpisuje rad u kojem se bavi jednoznačnošću (univoknosti) i višeznačnošću (ekvivoknosti) pojma bitka kod Ibn Sine i Mulla Sadre Širazija, to jest, produbljanjem pojma *vudžud* (bitka) kao jednostavnog, obuhvatnog, nedjeljivog, koji će ponuditi izglednu budućnost metafizici, kao i razlikom koju će islamski filozofi ocrtati između biti i bitka (*mabijja* i *vudžud*).

Jedna od važnih tema u posljednjem stoljeću na području irfanskog istraživanja jeste pitanje suštine irfanskog otkrovenja. Autori rada, univerzitetski profesori Kasim Kakaji i Abbas Ahmedi Sa'idi, ustvrđuju da se u Mulla Sadrinim govorima mogu naći svi opisi irfanskog otkrovenja do kojih su došli neki savremeni esencijalisti sa svojim prethodnicima. Kao zaključak oni navode da postoji dosta zajedničkih svojstava irfanskog otkrovenja kod Mulla Sadre i esencijalista na Zapadu. U svojim važnim djelima Mulla Sadra je jasno istakao da je veliki broj teških filozofskih pitanja riješio duhovnim nadahnućem, a to znači da je došao do saznanja putem otkrovenja skrivenog svijeta i božanskim nadahnućem.

Rajka Švrljuga donosi rad "Pitanje identiteta", kao jedno od ključnih pitanja u ovom našem kratkom životu. Autorica se pita: Na koje se temelje trebamo osloniti? Ako nam okruženje ne pruža zadovoljavajući odgovor, možemo li se skloniti pod "krov" nekog značajnijeg autoriteta? I konačno, jesmo li već utkani u neki "skriveni" sistem? Temeljno iskustvo Descartesovog *Cogita* jest upravo "multikulturalno" iskustvo o tome kako osobni identitet nije nimalo "bolji" od onoga što nam se čini "ekscentričnim". U Mulla Sadrinoj filozofiji identitet se uspostavlja između onog ko spoznaje i onog što spoznaje.

Sljedeći rad jeste prijevod rada "Izvan metafizičke idolatrije: Mulla Sadra o mentalnim konstruktima Boga", gdje nam autor Mohammed Rustom otkriva još jednu Mulla Sadrinu dimenziju, i to kao tumača Kur'ana. Ovaj put kroz *Tefsir sure Fatiha* Mohammed Rustom nudi prikaz Mulla Sadrinog razmatranja prirode idolatrije, osobito metafizičke, u svjetlu religijskog vjerovanja. Tu zapravo detaljno govori o varljivosti mentalnih konstrukta koji dovode do idolā vjerovanja. U prvom dijelu govori se o njima, a u drugom o religiji savršenog čovjeka koji umije vidjeti Boga u svakoj formi, u svakoj slici i u svakom stanovištu. Sadrina promišljanja često otkrivaju Ibn Arebijev utjecaj.

Šesti rad u ovom broju, a drugi koji nudi pregled iz Mulla Sadrinog opusa tumačenja Kur'ana, dolazi iz pera Shigerua Kamada, profesora islamskih studija sa Univerziteta u Tokiju, pod naslovom "Mulla Sadra između mistične filozofije i kur'anske interpretacije: na primjeru Mulla Sadrina tefsira sure *ex-Zilzal*." Mulla Sadra gleda na Kur'an kao na izvor duhovne mudrosti koji sadrži mnoštvo značenjskih slojeva. Usredotočenjem na kur'anski tekst, čitaočeva duša postaje pripravna za dublje značenjske slojeve, sa sviješću o višim stupnjevima duhovnog savršenstva. Jasan primjer navedenoga jeste Mulla Sadrin tefsir sure *ex-Zilzal*. U doslovno ili površno značenje autor, u vidu jednog skrivenog, dubljeg značenja, uvodi neprestano stvaranje i dinamični tok egzistencije prema savršenstvu, što ujedno objašnjava i različite preobražaje ljudskih bića na budućem svijetu. Ovdje nalazimo jednu drukčiju islamsku duhovnost, koja se razlikuje od onih tumačenja baziranih na površnom značenju Kur'ana.

U ovom broju predočavamo i treći rad, a drugi od Mohammeda Rustoma, koji nudi uvid u prirodu i značaj Mulla Sadrinih spisa o Kur'anu, kako je i naslovljen rad. S obzirom na nedostajanje sveobuhvatnog opisa Mulla Sadrinih tefsirskih djela u modernoj nauci, ovaj članak nudi detaljan prikaz sadržaja, ustrojstva i opsega svakog njegovog spisa o Kur'anu. Ovdje predstavljena građa ne samo da proširuje razumijevanje važnosti Sadrinih djela o Kur'anu već i omogućava prefinjeniji pristup teorijskim dimenzijama njegove svetotekstualne hermeneutike.

Nakon više od četiri decenije istraživanja Mulla Sadrine misli, postojala je potreba da se napiše i rad koji nudi pregled svega objavljenog o Mulla Sadri. Ovog posla prihvatio se Haris Dubravac, koji je kao vješt istraživač prošao kroz sve publikacije u ovom periodu i u rad uvrstio one prijevode i radove o Mulla Sadri koji su napisani na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Radovi su poredani hronološki.

Imamović Amar

Svi radovi časopisa *Živa baština* dostupni su na zvaničnoj stranici Fondacije "Baština duhovnosti". Radi što boljeg uvida i korištenja svih do sada objavljenih radova, priredili smo više tematskih pretraživača, koji umnogome olakšavaju rad istraživaču. Osim općeg pretraživača u koji se upisuje željeni pojam, postoje i već priređene pretrage po autoru, kategorijama, brojevima časopisa i ključnim riječima. Također, prilikom otvaranja bilo kojeg rada, stranica automatski nudi srodne radove, koji bi mogli zanimati istraživača.

Živa baština

Časopis za filozofiju i gnozu

Glavni i odgovorni urednik Amar Imamović

Uredništvo Amina Šiljak-Jesenković, Ababs Ali, Ahmed Vaezi, Elvir Musić, Kijan Korjenić, Mensur Valjevac, Mubina Moker, Sead Šemsović, Sedad Dizdarević

[Politika časopisa | About a journal "Living Heritage" end publisher](#)

Časopis se nalazi u bazi podataka CEEOL

Časopis se nalazi u Registru domaćih publikacija Univerziteta u Tuzli koji se smatraju relevantnim za izbor u naučno-nastavna zvanja na Univerzitetu u Tuzli

O časopisu "Živa baština"

akademik Rešid Hafizović, dr.
Elvir Musić, dr. Mubina Moker

Q Pretraga ...

Autori

Kategorije

Brojevi časopisa

Ključne riječi